

Înse de două ori în săptămâna: Joi și Duminică;
în cîndu-se pretinde importanță materialelor,
va fi de trei sau de patru ori în săptămâna.

Pretiul de prenumerație
pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
„ d'umetate de anu	4 „ „
„ patrari	2 „ „
pentru România și strainatele	12 fl.
„ anu intregu	6 „
„ d'umetate de anu	6 „

Pesta in 7/19 ian. 1871.

Dupa sciri electrice din Londra, conferintăa diplomatilor poterilor mari alalta-ieri intr'adeveru s'a deschis — pentru a se amenâ, pana? pana se poate fi reprezentata si Francia, carea astazi n'are timpu d'a perde vorba cu 6meni ce n'au inima si pricepera pentru ea, pentru binele poporului, pentru umanitate. —

Din Constantinopole se respondescu afirmatiuni, că — cestiunea Romaniei, cea suscitata de domnitoriu Carolu, cu inviorea chiar adului Bismark, ar fi disparutu din ordinea dilei. Noi n'o credem; din contra scimu positivu că va formâ o tema principale a Conferintei, déca acésta va ajunge a se apucâ de lucru. Cestiunea Dunarei coincide cu cestiunea Romaniei.

Trecendu la cele interne, avemu se amintim:

Totu alalta-ieri, marti, in delegatiunea Cislaitaniei, la bugetul Ministeriului de esterne, s'a discutat cu multa animositate politică contelui Beust si ea a fostu atacata cu focu din mai tôte partile, aperata mai numai prin insusi atacatu, dar — cu efeptu invederatu.

Dnii delegati nemti mai preste totu si-esprimara placerea si aprobararea apropiarei intre Austria si Prussia. Atât'a ajunse. Dlu Beust n'avu decât se arete si ilustredie resultatulu si se si-lu revindice de meritu.

Dlu Kuranda, cunoscutulu jidau pan germanisticu, vrendu a fi geniale, se puse si variș not'a prussiana „Wacht am Rhein,” „padi'a la Rinu” aplicand'o la Austria si la Dunare. Austria adeca dupa densulu ar avé aceeasi chiamare si rola diosu la Dunare, pre care o vedem pratisand'o Prussia la Rinu astazi. Lumea scie că ce barbara, ce spurcata si infioratoră este acésta rola. Se ne ferésca Ddieu de asemenea din partea Austriei seu Austro-Ungariei!

In caus'a Pontului seu Marei-negre — mai invederatu se areta miserabilitatea delegatilor nemti; ei acésta cestiune o privescu de — deslegata si cu totulu inocinte! Firesce, radimat pre amici a si intiepletiunea dului Bismark.

Cele mai agere atacuri avu a suferi dlu Beust, a nume din partea lui Herbst, pentru amestecarea sa in cele interne, desclinitu pentru cochetarea cu cehii si cu polonii. Ataculu pentru cehi, dlu Beust ilu paralisă prin provocarea la — cunoscutulu seu respunsu catra Dr. Rieger, carele par' că a nume pentru acestu scopu a fostu fabricat; ér ataculu pentru cochetarea cu polonii ilu respinsu cu o frasa frumosă. „Parantele” — dise elu — „cesi iubesc de o potriva copăii, candu a certat pre unulu, acelaia aréta mai mare dragoste.”

Astfelui insiela politicii si diplomatici lumea!

Dlu Beust, carele incepuse a nutri temeri din partea delegatiunei nemtiesci si deci se ingrigise de destulu radimiu in cea ungurésca, — a esit uvingatoriu. —

In cas'a representativa a Ungariei, dupa grele lupte, ieri prin votare nominală se decise cu majoritate, că recruitii ce dă tiéra, nu apartien armatei unguresci, ci armatei comune a nemtilor. Deputatii romani, siese votara, ca totude un'a, cu guvernul, siese — spre a paralisă pre acei deakisti cu totu pretiul, contra guvernului, cu stanga, ér ceialalti se retienura de la votu. In fine nă la astfelui de cestiuni ideia conducătoria trebuie se ni fia: a ni areta nemultamirea cu guvernul si cu intréga sistem'a si politic'a

ALBINA.

Prenumeranti se facu la toti dd. correspundinti a nostri, si de-adreptu la Redactiune Statwesegesse Nr. 1, unde sunt a se adresă si correspondintele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditura; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi: era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunț si alte comunicatiuni de interes priu — se raspunde cate 7 cr. de linie; repetările se facu cu pretiu scadiu. Pretiul timbrului cate 30 cr. pentru una data se antecipa.

lui. Numai dupace odata acestu periculou guvernui va fi slabitu si trantit, poate se vina vorba despre pusetiunea ce este se luamu facia cu urmatorii loru. Astazi, contrarii guvernului si a sistemei lui, in lupta contra acestora, sunt aliatii nostri — naturali. —

Ca de curiositate mai amintim, că dup'o corespondintia vienesa in „N. Dr. Ll.” de astazi, dlu c. Andrassy print' unu omu incrediu alu seu, ar stă d'tru timpu in negotiatiuni de impacare cu dlu dr. Mileticiu, detinutu in carcerele din Vatiu. Dlu Ministru-presiedinte alu Ungariei se aiba serioasa intentiune d'a se 'ntielege cu nationalitatile. Noi, credem că densulu poate se incerce a cascigá pre dlu Mileticiu pentru alegerile ce au se urme in Croatia, — dar abiá credem că-i va succede, si si mai putiu ilu credem capabilu d'a multiumi nationalitatile, chiar prin alu seu guvernui atacate si vatemate de mōrte. —

Din resbelulu franco-nemtiescu.

(L.) „Veni, vidi, vici” — ar fi potutu se dica energiculu si neobositulu Gambetta despre planul seu d'a reocupá resaritulu Franciei, data ar fi avutu unu ginerariu numai de diumetate genialu si energicu ca elu insusi, carele cu numeróse ostiri republicane, in câteva dile ar fi potutu curatí intregu resaritulu patriei de barbari. Dar ginerariul Bourbacki — par' că nu este barbatulu la naltinea situatiunei de o energie straordinaria; si pentru aceea ocupare resaritului nu se realizádia tocmai asiá de iute si securu, precum va fi planuitu Gambetta si precum a asteptat si lumea ce privesce cu sperantia spre Francia. — Bourbacki totusi e patriotu si francesu resolutu, elu, desă cam pré mereu, totusi promite a-si imprimi nalt'a missiune, carea are se-lu faca demnu de patria sa si nemuritoriu in istor'a luptelor pentru libertate. Espeditiunea lui se poate dice Xenophontica, si daca scirile ce sosira ieri si astazi, pre cale privata, cumca ocupandu Bourbacki in 15 ian. Montbeliardulu (in Franche Compte, 3 mile din diosu de Belfort,) — ce s'a cam adeverit si oficialminte, — cetatea Belfortului ar fi casi deblocata, si apoi unele trupe republicane ar fi navalit u dejá pre teritoriu Germaniei, — astfelu bravul Bourbacki n'ar mai avé multe greutati intru implinirea missiunei, ce i a incrediu'to Gambetta.

Cumca orasulu Montbeliard este in poserea lui Bourbacki, aceea este faptă implita, macar că ginerariul prussescu Werder afirma cumca si-a tienutu tôte positiunile sale in lupta sangerosa din 15 ian. Daca cumva scirea, seu educerea despre deblocarea Belfortului ar fi pripita, credem că Bourbacki astazi seu manu ilu va scapá de tunurile monstruoase ale militilor cari de trei luni de dile arunca pe fiacare di cu mīle de granate pre casele poporatiunei, ce se apera cu atât'a eroismu. Montbeliardulu ocupatul de francesi, este cheia spre Belfort, si deci, repetim, Bourbacki va sci deschide cu acésta cheia portile cetății incuiate. —

In apusulu Franciei, Chancy ca ginerariu bunu ce este, resiste cu multa tenacitate; ba unele atacuri din partea lui Fridrich Carl de la 15 ian. incocî tura respinsu cu mari perderi pentru nemti, ér unele trupe ale armatei sale in 15 ian. fusera atacate de francesi la Gien langa Loira si respinsu mai multe mīle. Astfelu se dovedesce cumca perderea lui Chancy si invingerea lui Fridrich Carl este esagerata de dnii prussi. Daca ar fi adeverit u cumca nemti i-ar fi prinsu lui Chancy iu dilele de 11, 12 si 13 ian. preste 15,000 de ómeni si că i-ar fi luat mai multe sute de cara de munitune si proviantu, nu scimu cum ar mai pote resiste o armata de recruti, scadiuta intr'atât'a la numeru. Optimistii afirma — si poate că au dreptu, cumca Chancy ér va luă ofensiv'a cătu mai curendu

contra armatelor nemtiesci. Dilele mai de aproape vor areta. Perderile nemtilor in luptele loru da la 8—12 ian. contra lui Chancy, ei insisi le puru aproape la 13,000 de barbati; se luamu acum'a numai indoitul acestu numeru, si vom cunoscere, cum se luăta răerutii francesi! —

In media-nópte inca se pregatescu licuri mari, incordari titanice face Faidherbe pentru o lupta cumplita contra armatei nemtiesci fosto sub comand'a „victoriosului” Manteuffel, carele acuma, decorat cu crucea pentru merite a plecatu spre resaritul pentru a conduce strimatorate armate ale lui Werder, cari armate in acesta nu mai au destula incredere pre cum nu are nici Moltke.

Toemai astazi, in 18 ian., sunt patru luni de dile de candu Parisulu este isolatul de lumea mare. Nimenea, nici chiar Jules Favre n'a cutediatu a afirmă că Parisulu va se resiste patru luni de dile. A provedé două milioane de ómeni pe patru luni cu tôte cele necesarie si a sustiné pacea in acésta multime indesuia la unu locu angustu — este o problema ce numai condicatori si ingrigitori adeverati ai poporului o potu deslegă, numai unu regim republican, cu unu Jules Favre, Trochu si Gambetta in frunte, acestu triumviratu alesu prin suprem'a recessitate a poporului. Parisulu s'a arestat demnu de Francia, demnu de titlulu de metropol'a lumii civilisate; Parisulu a luptat pentru libertatea poporului precum a respandit u secolii intregi lumi'nă si cultur'a preste omenime; elu a rezistat si va mai resistă despotismului prusso-nemtiu cu poteri desperate si cu eroismulu inascatu francesului, — dar este unu dusimanu care ilu va sili se se predece colosului prusso-nemtiu, unu dusimanu care silesce pre omu séu se si plece capulu poterii brutale, séu se péra fora; mantuire acestu dusimanu neinvincibilu este — fomea. Plecati insa a speră totdeun'a parte mai buna, nu perdema credint'a că garnison'a Parisului va incercă éras: si éras a sparge cerculu de feru, cu care este imprejurata si sugrumata cea mai frumosă urbe si mai alăsa poporatiune pre faci'a plementului. —

Diet'a Ungariei.

Siedint'a casei representant. din 16 ian. 1871.

La ordinea dilei este desbaterea generala a legii de recrutare. Cetindu-se proiectul de lege, precum si reportul majoritatii comisiunei centrale,

E. Ivánka protestédia contra abusurilor, ce se facu la recrutare si in cătu pentru imprimirea detorintie de militia. Ele se facu mai alesu din partea claselor avute, alu caror exemplu imita apoi si cei mai putiu avuti. In partile superioare ale Ungariei se astătieni nuoi, veniti din Galitia si de pre aiurea, cari sub diferite titluri eludu legea de militie. Acei junii, cari nu sunt apti de arme, se potu intrebantă in spitale si ambulantie, in cañelarii si in alte locuri de acestea, ce insa nu se face, prin ce poterea de aperare a tierii sufere mare scadere. Provoca deci pe ministrul pentru aperare tierii, ca se puna capetu acestui reu, si legea pentru contingentul de recruti se se modifice in acésta direptiune. De altcum este pentru votarea contingentului. —

Ministrul Andrassy marturiscese că s'au facut si se facu anca abusuri cu ocasiunea assentariilor. Elu insusi cunoscere lips'a d'a face astfelu de disputatiuni ca egalitatea se nu fia numai pe papiru ci si in realitate. Regimulu a essaminatu principiu formulatul de Ivánka si a astătut că e cu multu mai greu de aplicat de cătu se pare. Urmăndu adeca modulu propusu de Ivánka, toemai astfelu de abusuri se vor intemplă ca pan' acuma, daca paralelu nu'sar mai face si alte disputatiuni. Ministeriulu pentru aperare tierii s'a ocupat multu de cauza si in seurtu timpu va prezenta nnu proiectu, spunendu-si atunci parerile sale.

Br. Al. Mednyánski: Armatele stabili nu potu remané in organizația loru de acuma nici din punctul de vedere politicu, nici din celu financiaru; acésta dovedescu două esemplu: resbelulu americanu si celu francesu d'acuma. Bunatarea armatei nu o face numerulu, ci spiritul, si pentru aceea recomenda institutiunea militilor. Armata ordinaria formédia o casta separata, si acésta e unu periclu, caci prin acésta e possibila o eventualitate ca cea ce s'a intemplatu acuma in Francia si care este foră asemenea in istoria. Provoca la armatele francese d'acuma, care lo a compusu poporulu. Se mira că ministrul pentru aperarea tierii si dupa aceste experiențe partinse armat'a comună, pre candu acésta ar trebuil se se dissolve si in locu-i se se desvole milit'a. Nu ofere nici unu recruti pertrui armat'a comună.

C. Bobory pretotindeniá vede insaracie, si cauș'a este — armat'a, spre a carei desvoltare ministrul Andrassy acuma éras cere recruti. Poterea popóloru nu se cuprinda in armate, ci in insufletirea națiunilor, acésta inca nu o promovádia proiectul de lege substerntu de regmu, pentru aceea nici nu lu primeșce de baza spre desbaterea generală.

J. Kiss: Este forte tristu, candu regimul despóia celu put'eu 43 de mii de famili de sprințitorii loru pentru o astfelu de armata, care se folosesc contra independintie Ungariei. Dovedesce apoi că Ungaria si pan' acuma a datu cu 30,114 de recruti mai multu, decât se pretinde chiar legea pentru causele comune. Prebas'a acestora nu votézia nici unu recruti macar.

Ern. Simonyi dice, că nu suferă indoită cumca armatele regulari numai sunt de lipsa pentru aperarea patriei; armat'a regularia a dejetosu pe Francia, pre candu armat'a poporului i-a restituitu onórica. Se mira deci, că regimul nici din aceste esemplu nu invétia nimicu; doresce ca reumatarea se nu se faca decât pre séma militiei. Pentru incetarea abusurilor la assentare recomenda regimului cea mai mare rigore, dar nu atât'a in privint'a recrutorilor fugarî cătu mai alesu in privint'a functiunilor ce medilocescu scaparea acelora. Nu primeșce proiectul de lege.

C. Tisza in generalitate primeșce proiectul de lege, modificat de comisiunea centrală si votézia contingentul de recruti dar numai in inteleșul legii adeca precum a propusu comisiunea centrală; la casu contrariu — nu primeșce legea.

Ne mai fiindu cineva insemnat la cîventu, la cererea a 22 de ablegati se face votare nominala, a carei resultatu este, că dintră 432 de ablegati verificati, 237 votézia pentru proiectul de lege, ér 31 contra, (toti din stanga' extrema,) intre cari si unii dintre ablegati naționali; absenti au fostu 163.

Cas'a deci a primitu proiectul de lege pentru recrutare, de bas'a a desbatelerii speciali.

Cetindu-se titlulu proiectului de lege, precum si observarile majoritatii si minoritatii comisiunei centrale,

J. Györffy, ca referinte alu com. centr. ie cuventul si dice, că com. centr. mai vertosu pentru respectarea legii doresce ca in titlulu proiectului de lege in locu de espressiunea „trupelor ungurescii de linia,” se se intrebuintă die „armat'a ungurésca.” Aretandu apoi nebasat'a opinione a minoritatii, recomenda modificatiunea majoritatii comisiunei centrale.

P. Királyi, ca referinte mi. c'itatii cojn. centr., combate pre Györffy si recomandă mirea titlului neschimbăt caci acesta e punde disputatiilor art. de lege XII. f din 1857 si usului de pan' acum.

C. Tisza observa contra lui Királyi, că

ginem esse delendam." Acestea a elora, cari l'au ascultat, la tota intemplarea nu li va fi placuta, dar in fine Cartaginea s'a derimat. Nici opositionari magiarie nu-i este placuta repetitiunea; dar pan'atunci, pana candu nu-i va succede a derimá pedecele ce stau in calea armatei unguresci, va repeti neincetatu atacurile.

V. Toth se scola contra lui Tisza si apara proiectul regimului neschimbatu; dupa mai multe argumentari si combateri, densulu spune, ca sunt multi contrari politicei regimului numai pentru ca o asta de buna, de salutaria; la acestia apartiene si Tisza, care vre se derime constituirea de astazi ce o numesce Cartaginea noua; recomenda primirea proiectului originalu.

Dupa ce mai multi sunt insemnati la cunventu si 2 ore au trecutu, desbaterea se va continua in siedint'a de manedi. Finea siedintei la 2½ ore.

Baia de Crisiu, 30 dec. v. 1870.

Astazi comitetul representantiei scolari a tienutu ultim'a siedintia in anulu 1870, cu care ocazione luandu in considerare

a) ca obligatiunele de statu din 1854 cari au fostu donate de comune pentru infintarea gimnasiului romanu din Bradu, la infintarea gimnasiului formau unu capitalu de 61,000 fl. si asiá atunci au adusu percents de 1500 fl. in argintu, er' prin convertarea si reducerea loru acelu capitalu a scadiu acuma la 58,000 fl., si fiindu ca ce de presentu si dupa aceste obligatiuni este a se plati 20% ca dare de venit, — venitul curat u pe anu dupa acestu capitalu nu este mai mare decat 1222 fl. si fiindu ca fondulu gimnasiului din Bradu, afora de obligatiunele amintite, n'are numai inca bunulu Miheleni, care asiderea nu aduce pe anu mai multu venit u decat 1400 fl. astfelui totu venitul anuale alu fondului nu se urca decat la 2622 fl. v. a.;

b) ca cu 2622 fl. v. a. este imposibilu a sustine unu gimnasiu;

c) ca acesta giurastare prin deputatul nostru Sig. Borlea aducendu-se la cunoascinta a dietei in anulu trecutu cu ocazionea pertractarei bugetului, precum diet'a, asiá si guvernulor roganu-se, se binevoiesca a da unu ajutoriu acestui gimnasiu seracu de celu putinu 4000—5000 fl. la anu din bugetul tierei la care si romanii contribue o suma enorma, aceasta justa si equitabila rogar a deputatului nostru fu respinsa: — comitetul pentru de a-si poti susține gimnasiulu alesu din sinulu seu o comisiune care se compuna o adresa catra guvernulor Romaniei ca se se indure a da unu ajutoriu acestui gimnasiu romanu, carele nefiindu, ajutoratu de guvernul tierei, in lipsa de

spesele necesarie este periclitatu; adres'a apoi se se astérne representantiei la cea mai de aproape siedintia spre aprobaro si inaintare la locul seu.

Se pota ca din aceasta causa guvernul si inafincii nostri, (cari sunt multi la numaru,) er' vor face sfara in tiéra si dupa datin'a loru ne vor atacá, strigandu in gura mare ca *gravitamus catra Bucuresci*; dar n'avemu Dóma ce face, caci si noi acest'a nu o facem de imbuibati, ci de mare nevoia dupa ce cu adunca dorere vediu ramu ca guvernul si diet'a din Pesta, pe teatrul, pe musica magiara, pe galarii de tablouri pentru magiari, si in favorea multoru altoru institute puru magiare — dau cu milioanele, pentru unu bulevardu, (o strada lunga si lata de primblare,) din Pesta, dau cu diecile de milioane din bugetul statului carele e si alu nostru; insa pentru *ajutorarea scolelor romane*, pentru cultur'a poporului romanu, nu numai ca nu dau nemica, ci inca aduce si astfelui de legi, prin cari se impedece cultur'a poporului romanu; si din bugetul statului, adeca din crunt'a sudore a nostra, se dotéza scole comunali populari, si preparandii, asiá numite commune séu de statu, a caroru scopu nu este altul decat desnationalizarea si *magarisarea nostra*; — (asiá se vele ca si justitia, bat'o naiba, séu a perit din tiéra, séu s'a dusu in batalia la franco-prussi!) — la astfelui de preparandii ca de batjocura numesecu *ici-coliá* cete una romanu, insa nu de profesori, ci numai de *suplentu* séu adjunctu, adeca de sluga la derloge, cum dice romanulu, care apoi firesce, ca se si pota manca in pace biat'a pane in a restu postu miserabilu trebue se lucru din respozitori pentru desnationalizarea si magarisarea natu-ni sale. — Esempiu viu este intre altele, *parand'a* nu de multu deschisa in Deva, in midilocul romanismului, unde trebue se mérgea, durere ca in adeveru si merguse in vietie si romanii de voiescu se pota fi invetatori comunali; la aceea preparandia intre toti profesorii neci u scolul nu e romanu, totusi ce e dreptu, in dilele trecute dlu B. Eötvös s'a indurat pregratiosu a denuim de *suplentu provisoriu* pe Ioane Candrea! Acest'a dara ar si se fia profesorul romanu la preparand'a deschisa in Deva pentru magarisarea natu-nei romane. Incat u cunoasem pe dlu J. Candrea, cugatam ca dsa nu se va dejosi se primescace acestu postu, caci dlu Candrea va scfi forte bine, ca acei individi romani, cari vor studia in preparand'a amintita, vor poti fi buni invetatori, vor poti fi buni politici, vor poti fi buni economi, nationalisti romani insa. — neci candu; si fiindu ca precum biserica, asiá si scol'a nostra este si trebue se fia pururi *natiunala* noi trebue se ni dàmu tota trud'a, ca precum

preotii, asiá si invetatori nostri se fia cei mai buni *natiunalisti*.

IIie.

Chiseteu, la anulu nou 1871.

(In caus'a de reducere a parochiei vacante.) Tote obstaculele contrari principiului de reducere a parochiei vacante de aici se ivira pe acelle scandalose ce meritara a fi date de golu pe calea publicitatii. In man'a interesului nostru publicu, s'a iueratu din diferite parti cu feliu de feliu de midiloci contra reducerei. Astazi vedem chici si pe unu jude cercualu atitandu din nou focul dejá potolit in inim'a celor sumutiati contra multu desbatutului interesa alu reducerei. In momentul acestu din urma trebuie se-mi sprim si acea parere de reu, ca fric'a mai marilor nostri bisericesei despre escarea de daune in biserica, ori este ea seriosa ori nu, in fapta totudeuna ni causedia stricatiune, si asi rogă pre framousu, ca cu causele nostre vitali — se nu facem siaga.

Asiá audim ca la locurile competitinti s'ar fi si frantu pance intr'acolo, ca reducerea parochiei vacante din Chiseteu nu se poate efectuui.

Omulu nepreocupatu trebuie se crede, ca congreaulu bisericescu de estu-timpu din acelui motivu va fi lasatu sinodelor eparchiali, respective consistorielor reducerea succesiua a parochielor, pentru ca acei faptori fiindu nemelociti competitinti, in casuri speciale obvenienti se fia in stare a o realizá, amesuratul impregiurilor.

Acum se vedem casulu de facia.

Mi se face cunoscutu, ca reducerea parochiei din Chiseteu nu se poate efectuui, pentru ca s'ar fi constatatu cumca multimea functiunilor bisericesei pestrece poterile fisice ale unui preotu. Cumca in functiuni pan' acumu nu s'a sentitu nici cea mai mica scadere, o recunoscere comun'a intréga, precum chiar dlu protop. Dreghiciu, la tienut'a cercare, a auditu. Deci acestu punctu lu respingu pentru ca este unu neadeveru.

Mi se face mai departe cunoscutu ca s'ar fi constatatu cumca aceasta comun'a pota dozat cuvintiosu doi preoti. Ore cum se pricpe aci spresiunea „*cuvintiosu?*“ Se pota ca sunt de aceia caror li place a vedé preotimea nostra podita si carpita, ceea ce eu lauda domnului nu am ajunsu se fiu, dar nu pentru ca parochia mi a adusu dotarea nesesaria, ci — pentru ca mi-a datu Ddieu si ceva avere familiara.

In totu pregiurulu nu esiste parochu dotat dupa cuviintia, cu atatul mai putinu vr'unu capelanu. Se o spunem oclora, cari se iura trimbita cumca o parochia din Chiseteu aduce unu venit u 1000 fl; se li-o spunem ca in Chiseteu nu se afla casa macar cu unu patrarin de pamantu, ci numai cete de

2—3 jugere, ba ce e mai multu, majoritatea familielor nu posedu nici statu! De unde deci o dotare cuvenita, o dotare de 400 fl. macar.

In fine mi se face cunoscutu, ca in Chiseteu fiindu peste 1500 de suflete, in urmarea decisului congresualu s'ar poti incuviintá 2 preoti. Acest'a inca este unu neadeveru, caci conscriptiunica ei aréta sum'a autentica de 1412 suflete.

Acstea ar fi scorniturile si apucaturile prin cari cugetara denuntiatorii a inburda caus'a.

Catú despre aceea impregiurare, ca in a-cesta comuna destulu de meritata, se escara intre poporenii neintelegeri, aci caus'a si meritulu este a cate unu omu de carma, carele ca de presinte judele de cercu, din interesu propriu, cu tota forta tinde a popi pe vre o rudenta d'ale sale.

Nici mirare dicu, daca mai multu de unu anu incocci se adapta poporul necontentu cu rachia dlu Szolgabireu, — se adunara subscireri prin birturi pe la jidani si pe unde numai se pota amagi cate vre unu bietu tieranu ca se subscrive pentru popa.

Astazi poporul — se vede sedusu si se sente calumniantu prin insinuarea, ca-si va parasi religia, daca nu-i va veni unu alu dozat popa. Dovod'a cea mai oclatanta este, revocarea subscirilor date pana acum la veri-ce ocazione contra reducerei.

Palmuirea si public'a injurare a poporului prin dlu Szolgabireu pentru ca poporul nu voia a primi odata cu capulu de jude comunulu pre unu omu nedemnu, dar contrariu reducerei, descepta poporul iute si-l abatut de pe calea cea retacita.

Acum a devenitu comun'a la cea mai buna convingere, incatnici pe rachia, dar nici prin fric'a de dlu Szolgabireu nu o va abate cineva de la folosulu celu prevede din reducere; poporul a calculatu dejá ca sesiunea parochiala redusa mai bine se fiu in folosulu unei scole bune, mai bine se se folosesc din ea preotulu esistinte si dieces'a, séu adeca autonomia nostra comuna, decat — nu sciu cine si — nime!

Vremu se facem unu bine comunei, natiuniei, si in specia bisericei nostre, prin reducerei.

Se ascuram salariu si subsistintia ómenilor necesari ai bisericei, mai bine decat unui teologudin Chiseteu carole de la cormele plugului si-a pus in capu altu si nimic'a se fia popa in Chiseteu.

Asia stam cu reducerea din Chiseteu; daca dilele acestea plecar la Aradu 3—4 insi recalificati d'a representanta cundu-va, dar mai potiun acum, vointa generala a comunei, ducendu cu sine unu numeru de subscireri, acum revocate; daca acesti ómeni, dupa datina-le ca din sburdare ar amenintá cu unirea; daca

FOISIÓRA.

lui fauru, in adunarea loru numerosa, tienuta in Alb'a-Carolina, sub archi-episcopulu loru Teofilu a primitu uniunea cu biserica apusena, cei-ce au primito, au determinatu precisu in conclusulu, carele a contineutu conditiunile uniuniei, ca numai in primirea celor patru puncte dogmatice se unescu cu S. biserica de Roma, era cu privire la ritulu, organismulu internu si disciplin'a bisericei loru orientale, s'au declarat a le pastrá si sustine neatinse; acestu sentiu alu loru este esprimatu in conclusulu uniuniei cu urmatorele cuvinte: „Ita tamen, ne per hanc unionem aliquo modo ritus aut disciplina ecclesiae graecae sensim mutaretur et latinae ecclesiae substitueretur. In judicis vero ecclesiasticis non secundum jus canonicum latinae ecclesiae, sed secundum graecae ecclesiae canones et disciplinam procedatur;“ era punctul primu alu conclusulu respective alu pactului uniuniei s'a statoritu in urmatorele cuvinte: „Primo: saeram unionem continentia quatuor puncta (dogmatica) perpetuo et irreversibili ecclesia valachica observet et teneat, ad plura autem nullo sub praetextu adiugatur.“

In aceasta forma si in acestu intielesu s'a sanctivnatu pactulu de uniune alu romanilor prin diplomele regesci, emanate in 14 aprilie 1698 si 16 fauru 1699. Consolidarea acestui actu religiosu fatia cu puseiunea patriei si cu impregiurare politice de pre atunci s'a considerat de una mare momentuositate, de unde a rezultat, ca archi-episcopulu Atanasiu, urmatorulu lui Teofilu, conchiamandu una adunare de romani, mai numerosa ca cea antecedente, desbatu ou fruntasi bisericesci si lumesci coadu-nati pactulu uniuniei do nou, dupa a carui in-

cheiere apoi, episcopulu Atanasiu, voindu a luminá pre creditiosi despre nou'a stare a lucrurilor, a-i linisci despre puseiunea ocupata si a-i intari in nou'a loru religiune, scrisse in pastoralulu seu din 1700, adresatu catra credintiosii sei, urmatorele: „Quatuor puncta teneamus, ad plura autem nullo sub praetextu obligemur; semper integrum nobis sit servare ritum et disciplinam sanctae orientalis graecae ecclesiae, et secundum illius leges, canones, consuetudines ac sanctiones in lege, disciplina et iuribus dirigere nos ipsos.“

Biserica romanilor, trecuti astfelui in sinulu bisericei universale catolice, determinandu-si in modulu arstatu puseiunea sa speciale si disertita de a sororei biserice latine prin ritu, dreptu canonici, disciplina, datine si organizatiune interna, este invederatu, ca prin acest'a a voit a da espressiune individualitatui si autonomiei sale proprie si independinte; si invederatu, mai departe ca, prin numirea „valachica ecclesia,“ i s'a recunoscute individualitatea *natiunale bisericesca*.

De aci a urmatu ca, desi nou format'a biserica romana gr. cat. s'a pusu atunci sub inspectiunea suprema a archi-episcopului de Strigoniu, dejá pap'a Grigoriu alu XVI, in intielesulu bullei mai diosu citande a pontificului Piu IX. „pro omnibus graeco-catolico ritui addictis in austriaco imperio commorantibus peculiarem ejusmodi gr. ritus hierarchiam molitus est instituere,“ etc. Acesta ideia salutaria a ajunsu la maturitate si s'a incarnatu la romanii gr. cat. in anii quinguageneri prin bull'a sanctului parinte Piu alu IX. dtu 26 novembre (sexta calend. Decembriei) 1853, publicata in 22 fauru 1854, prin carea s'a fundatu si s'a in-

stituitu metropolit'a romana gr. cat. si in carea se dice a nume: „Quod perficere ipse (Gregorius XVI) nequivit ob difficultates et rerum temporum, id nos, benejuvante Domino, aliqua ex parte exsequi constitutimus, propriam origendo pro Romanis in Transilvania ecclesiam anticam graeci ritus provinciam, quae constet tum e dioecesi magnavaradinensi, a strigonensi archiepiscopatu subtracta, tum ex duabus novis per nos erectis dioecesis, Lugosiensi scilicet in Bratatu temesiensi, et Armenopolitana in Transilvania, cujus ecclesiasticae provinciae metropoliticam sedem in ecclesia fogarasiensi figere decrevimus.“

In intemeiarea acestei provincie bisericesci gr. cat. romane, principele-primate de fericita memoria, eminent'a Sa Ioane Seitzovsky, si-a cascigatu merite nemoritorie, ca-ci in intielesulu urmatorelor cuvinte ale numitei bulle papale: exhibita nobis a venerabili etiam fratre nostro archiepiscopo strigonieensi libera quoad haec metropolitici juris resignatione, a renuntat la drepturile sale a supra' metropoliei gr. cat. de Alb'a-Iulia.

Iata puseiunea de dreptru publicu a metropoliei gr. cat. romane fatia cu primatulu strigonianu, se vede lamuritul din cuvintele desu mentiunatei bulle papale, relativa la diecesele de Fagaras si de Oradea-Mare, prin cari, cu privire a nume la dieces'a prima, se enuncia urmatorele: „Ad majorem omnipotentis Dei gloriam, catholicae religionis incrementum, nec non spirituale Romanorum consolationem et commodum, motu proprio, certa scientia ac matura deliberatione, nostra deque apostolicae potestatis plenitudine, dioecesim Fogarasiensem in Transilvania, quae jam inde a

Publicaramu de curendu, la acestu locu, in numerulu 100. alu Albinei a. tr. ca unu actu istoric de importanta, Discursul ce a rostitu dlu Justinu Popescu in siedint'a din 3 novembrie a. c. a Congresului catolicilor magiar, prin care discursu a desemnat si motivatul tienut'a si postulatele de astazi a Romanilor de confesiunea gr. catolica.

Din partea competitinti ni se cere — cu dreptu cuventu, pentru intregirea acelui actu — publicarea si a Declaratiuniei ce cu aceea-si ocazione dlu J. Popescu, in numele colegilor sei romani: Jos. Romanu si Jos. Vulcanu, o depuse pe més'a Congresului catolic, si prin carea numiti domni deputati congresuali si solenisara reintare si neparticiparea sa si a Romanilor gr. cat. peste totu, in Congresul catolicilor.

Numiti demni barbati de increderea bisericei si natiuniei loru, dupa returnarea loru a casa, fecera despre pasarea loru unu Reportu of. formal catra onoratului Cleru si poporu alu eparchiei romane gr. cat. de Oradea-Mare, care reportu de curendu comunicandu-se si foile nostre si cuprindu elu ambele acte mentionate, cu mare placere ne folosim de elu, sco提ndu din trenulu si publicandu aci.

DECHIARATIUNEA

deputatilor diecesei gr. cat. romane din Oradea-Mare, subternata prin D. JUSTINU POPESCU congresului catolic din Pesta, in siedint'a de la 3 novembrie 1870.

(Tradusa dupa testulu magiaru.)

Excelentissime Domnule Prince Pri-mate!

Onorata Adunare!

Candu una parte a Romanilor din Transilvania, Banatului Temesianu si din partile Ungariei din colo de Tisa, in anulu 1697, lun'a

Venerabilulu consistoriu nu va scă in drumă în intielesulu mesurilor salutari pe cei malitiosi la bun'a cuviintă si la supunere catra orendulele bisericesci; eu, parintele susținut al celor 3-4, fora de a me teme si a-mi teme turma nici cătu e macul, îi-asi dice: duca-se mai bine astădi de cătu mane; atunci ar fi pecatu d'a mai vorbi si serie unu cuventu despre redutiune, pecatu d'a ni mai bate capulu pentru imbunatatiri in vieti nostra confessiunale.

Trifu Siepetianu,
parochu.

Aliosiu, (cottage Temisiului,) 28 dec. 1870.

Stimate domnule Redactore! Dominea dupa nascerea Domnului, adica in 27 decem. st. v. dupa finirea cultului divinu, in st'a nostra biserică s'a celebrat parastasu pentru oihna ușofelor si eternisarea memoriei reposerilor in Domnulu barbat de devotamentu si marinimostate, cari adica si-au sacrificatu denarii si poterile loru spirituale pentru binele si inflorirea natuinei romane, si a nume pentru fie-iertatii: Moise Nicora, Petru Mocioni, Patriciu Popescu, Emanuil Gozdu, Georgiu Popa, Damaschinu Bojinca, Nicolau Zsigi si Jova Cresticu. — La acestu parastasu atora de ai nostri trei domni preoti, a mai participat si emeritalu dnu capelanu castrense Vasiliu Popescu din Lipova, ér sânta biserică era plina de poporu evlaviosu. La finea parastasului dlu parochu si ass. cons. V. Schelegianu tienu de pre amvonu una cuventare forte corespondientă scopului, enarandu pe scurtu poporului faptele marinimose a fiesces-caruia dintre barbatii natuinali susu numiti; ér dlu par. Dim. Mihailu Vladu, cu o vóce insulta la finea fiecarui enarari intonă: „In veci amintirea loru!“ — Nu me potu retine d'a nu areta on. publicu romanu acestu actu de aducere aminte natuinala, actu pre cătu de solenii, pre atâtu de evlaviosu, care in timpuri grole ca cele de astădi, mangai si intaresce inimile romane si crestine, si ca atare merita — credu — a fi datu publicitatii!

Deci mi ieu libertate a rogá, se binevoiti a dă patientelu locu in acestu multu pretiu diariu generalu alu natuinei — acestei scurte aretari, pentru ca fie-care Romanu bine sentitoriu se pote dă resunetu de: fie-li tieren' a usiora si pi'a memoria eterna! —

Un Aliosianu.

Varietati.

(*Intratine la bahu*.) Tenerii romani studiosi la Academ'a si Archigimnasiulu din Oradea-mare, conformu procedurei de

trei ani, si est-tempu se constituira intr'unu comitetu pentru arangiarea *unui balu romanesco in folosulu infintiandului*, „*insti-tutu romanu de fete*“, precum si a „*tene-rimei romane mai lipsite*“ din locu.

Comitetulu s'a constituitu precum urmăda; presiedinte: Jos. Romanu, advocat; v-predidente: Ioanu Popu, jur de curs. alu III; notariu: Demetru Suciu, jur. de curs. alu II; casariu: Joanu Trifu, jur. de curs. alu III; controlor: Nicolau Maior, jur de curs I. Membri ordinari: Alessandru Catoca, jur. de curs. alu III.; Augustinu Rezei, jur. de curs. alu II.; Demetru Jorgoviciu, jur. de curs. I.; Aloisiu Nistoru, jur de curs. I.

Diu'a tienerei balului se puse pe 3 *Faurari st. n. (22 Januari st. v.)* 1871, in sal'a otelului „Vulturulu negru“.

Subserisulu comitetu, avendu inaintea o-chiloru caldur'a si spriginiu on. Publ. romanu, manifestate de atâtea ori fatia de intreprindere tenerilor romani din Oradea-mare, se afla in placuta pusetiune de a spera din partea on. Publicu romanu una partinire zelosa, conformu celei din anii trecuti, cu atâtu mai vertosu, caci scopurile propuse atientescu la prosperarea si inflorirea natuinei romane.

Cu acésta sperantia si incredere, si-je libertate subserisulu comitetu, cu tóta stim'a si onórea a invitá pre on. Publicu romanu la balulu amintit!

Comitetulu arangiatoriu.

(*Neumanitate*.) Sub astfelu de titlu ceteam in unele foi nemtiesci urmatörile: Doi feori romani — unulu de 20, altulu de 19 ani — din Belintiu (langa Lugosiu), mergendu pre la inceputulu septembriei trecute spre Buziasiu, si avendu a trece Temisiulu, carele era preste totu inghiatit, pentru ca se li fia calea mai scurta, se rezolvira a nu se folosi de puntea indatinata, ci a trece pe unde li va veni mai bine. Dar in trecerea loru, pre candu erau pre la mediloculu riului, de odata se rupse ghiatia si ei se cufundara; totusi ca prin o minune scapara de inecare. De locu insa dupa evitarea acestui pericolu de mòrti, unu alu doilea incepua si amerintia, de care — precum se vede — nu mai scapara. Fiindu ei adica de totu udi, si fiindu ca chiar pre atunci era unu geru mare, ambi feori se vedura espusi pericolului d'a inghiatia de vii. Nenorociti priveau dupa ajutoriu in tòte laturile, dar acel'a nul si imbiu de niciari. Mai aprópe de ei era comun'a Racovitia; deci sperandu ca vor astă acolo manuuntia mersera in comună. Dar ce se audi! In intrég'a comuna nu s'a aflatu macar unu susletu de omu care se-i vré primi pre nenorociti in cas'a sa, si se-i fia scapatu din ghiarele mortii. Ser-manii feori, indignati de neumanitatea locui-

torilor din acésta comuna, fiindu ca mai aprópe era de ei acuma Buziasiu, plecara a merge pana acolo, desi era dejá pe diumetate inghiatit. Ventulu si gerulu pareau a fi conju-rati contra loru. Ajungendu cu tóta sil'a in Buziasiu, astăda de locu ómeni cu inima si cu susletu, dar era pré tardiu. Unulu murí de locu, ér celalaltu mai trai vr'o 28 de óre. — Ce se dicemu la acésta istoria? De o camdata nemici. Asceptam se se constate mai antau adeverulu, si apoi potem se ni spunem si noi ju-decat'a. Totusi ca locitorii din Racovitia se fia fostu astfelu de fora susletu din capulu locului spunem si — nu credem!

= (*O resplata pentru neumanitate*.) Se dice, ca pe batelulu companiei Lloyd, numit „Thibisco“, mergendu spre Constantinopole, a murit unu matrosu de natuine grecu; colegii sei au rugatu pre capitaniu, ca se nu arunce cadavrulu in mare, fiindu departarea de Constantinopole numai de 6 óre si avendu mortulu familia acole. Capitanul Vaslui n'a tienutu contu de rugamintea matrosilor ci pe ascunsu a aruncat cadavrulu in mare. Fratele mortului, ce se astă pe acelasi batel a assassinat pe capitaniu cu unu cutitu. Astfelu capitanul fu dusu mortu la Constantinopole, unde cul-pabilulu fu datu in judecata.

= (*Amiculu Progresului*.) Sub acestu nume s'a ivit la Jassi unu diurnal nou, a carui program este a tratá si cu deosebire a reproduce din limb'a francesa ori ce materii scientifice si literarie. In numerulu priu trac-teaza int'altale despre „*dreptulu naturale alu ginetelor*“; „*societatea conjugala*.“ — I do-rimul celu mai favorabilu succesu, cu atâtu mai tare facăt acelu diurnalul pré usioru poto devenit — prin spriginiu publicului — diurnal original de o specialitate scientifica. Apare in fiecare domineca cu pretiu de 20 de lei noi pe anu séu 10 fl. v. a. —

= (*Jordache Beldimanu*.) Reproducemu dupa „*Jnf. de Jassi*“ despre acestu boieriu romanu vechiu si curat la inima urmatörile: „Iordachi Beldimanu era inca pe la 2 óre la Senat, unde mersese se asculte ultimele desbateri a le adresei. Glumetiu, facendu placute sage de spiritu, elu era din Senat dupa vr'o óra si merso cu birj'a la D. Romalo. Se spune, ca intrandu la acestu onor. Presiedinte alu curtei de Comp-turi, se fia disu: „Am venit u se-ti facu o mare superare; nu me simtu tocmai bine; am venit u se moru la Dta.“ Acestea dise le confirmă dureosu indata apoi, caci asiedandu-se pe o sofa, se afessa a sup'r-a si si dupa cátiva minute Jordachi Beldimanu nu mai era!

Tôte ajutorurile medicale fura tardsi!

Unu nume scumpu tierei, unu uume cunoșteu Romanici: Beldimanu!

Însemna acestu nume: lup'a Romanulu contra fanariotului; ur'a fanariotilor, cari si adi, de faptu déca nu de dreptu, ne inunda, abia diferindu de acei fanarioti pre carii i-a esecrat Beldimanu poetulu jalmicei tragedii!

Avenud della vechiulu satiricu si de la vechiulu urgisitoriu a boerimei fanariotice, sange clironomitu, reposatulu Iordachi Beldimanu fu unulu din ultimii boeri cu simtiri romane.

De sigura opinione lui politice, economicie sociale, nu fura ale progresului, ale sci-entie moderne, ale Romanismului; dar nime nu va nega lui Iordachi Beldimanu, iubirea tie-rei sale de si asi cum o intielegea, restrinsa in Moldova!

Din sorgintea acestei iubiri a esauritul zelulu cu care colectiună interesantă sa galera de portrete de Domni, galeria, careia se pote cu inlesnire gasi scaderi numerose dar care e testimoniu laudabilu alu sentimentelor, ce implica inim'a venerabilului betranu.

= (*Academ'a romana*) a primitu prin intrevirea dlui V. Urechia de la Academ'a de Copenhaga, o seria completa de mai multe dieci de volume a analelor acellei eruditie corporatiuni. Delegatiunea societăti academice a multiamitit invietatului rectore Dr. Steinstrupp si a tramsu pentru bibliotec'a din Copenhaga o colectiună bunica de carti romane, cele mai multe opere ale membrilor ei.

D. Steinstrupp a fostu numit de Adunarea generala a Societăti membru de onore.

NB. Pe candu societatea academică romana incepe a deveni cunoșteu in lumea literaria, pe atunci ministrulu Carpu voia, se-i de-traga totu ajutoriulu. Dicemu voia, caci acum intielegem, ca subcomisiunea bugetara a restabilitu in bugetulu cultelor subveniunea pentru Academ'a romana.

= (*Foi'a Societăti pentru invietat' a poporului romanu*) — care apare in Bucuresci in fiecare luna odata cu pretiu de diece lei noi pe anu séu 5 fl. v. a. — in numerulu 8 din lun'a lui novembre contine urmatörile materii.

1. In partea prima activitatea societăti in privint'a scolelor de adulti si meseria si precum si a cursurilor publice gratuite. 2. In partea a dou'a, a) Invietatul intuitivu de Badulescu. b) Higien'a scolelor de Dr. Felix. c) Desbaterile congresului alu XIX alu invietatilor germani de Constantinescu. 3) In partea a trei'a, a) Despre apa de Dr. Davila. b) Dacia romana sub jugulu Galilor de Florescu. c) Eclips'a de solea dela 10 decembrie 1870 de Mihailescu. d) Patria si libertate (sonetu) de G. C. 4. In partea a patr'a, a) Chiparosulu de A. b) Statistica locitorilor imperiului

sua institutione metropolitico juri archie-piscopi strigoniensis ad haec usque tempora obnoxia fuit, ab eodem jure et subjectione, ejusdem metropolitani antistitis accedente consensu praemissu, auctoritate apostolica eximus et dissolvimus ita, ut ipsius dioecesis anti-stites, ecclesiae, oppida, etc. etc., utriusque sexus personae, cujuscunque gradus et ordinis, a pristina, cui antea suberant, metropolitae strigoniensis jurisdictione et quavis alia potestate et praerogativa jurisdictionali in perpetuum pariter exemptae sint et liberatae;“ éra specialiment cu privire la dieces'a oradana gr. cat., representata de presinte prin subscrissii, in bull'a papale prin carea se funda metropolia nostra gr. cat. de Alb'a-Iulia, se astă urmatörile cunite: „insuper magnavaradinensem dioecesim . . . ab eadem jurisdictione (adica: strigoniensi) et potestate, de metropotita ipsius libero consensu et resignatione, in perpetuum ea ratione distrahimus et avellimus, etc.“

Si, dupa tóte acestea, autonomia natuinala si bisericésca a metropoliei gr. cat. romane de Alb'a-Iulia se statoresce prin mentiunala bulla in urmatorulu modu: Quae cum ita sint, tum magnavaradinensis et fogarasiensis, tum duarum per nos erectarum, lugosiensis nimirum et armenopolitanae, dioecesium territoria, una cum ibi existentibus civitatibus, oppidis, pagis, aliasque accessoriis, in ecclesiasticam provin-ciam graeco-catholicam unitam linguae romane atque adeo unum archiepiscopalem metro-politicam sedem fogarasiensem Romanorum graci ritus catholici uniti, eadem apostolica auctoritate, perpetuo quoque erigimus et insti-tuimus.“

Si éra-si, voindu a delinea specialiment

relatiunea diecesei gr. cat. romane de Oradea-Mare catra nou infinitat'a metropolia, bull'a papale desu mentiunata contiene urmatörile pasagie: „Huic novae metropolitanae ecclesiae Fogarasensi tamquam suffraganeas, eadem apostolica auctoritate, etiam perpetuo addicimus et attribuimus tum ecclesiam episcopalem magnavaradinensem in Hungaria, tum novas per nos erectas episcopales item ecclesias, lugosiensem scilicet et armenopolitanam . . . ita, ut metropolitano antistitti fogarasiensi pro tempore existenti juxta suum ritum obsequentes subsint.“

Provinc'a bisericésca, respective metropolia romana gr. cat. de Alb'a Iulia, infinitata in acestu modu, s'a recunoscetu si pre terenulu dreptului publicu prin aceea, ca s'a inarcuie in legile patriei.

Deci, acceptandu romanii uniunea cu biserica Romei, cu modalitatea si sub conditiunile indicate, si infinitandu-se provinc'a loru bisericésca gr. cat. pre bas'a dreptului explicatu, se vede lamurit, cumca acésta biserică, in poterea ritului, autonomiei si disciplinei sale difereite, forméza una biserică cu totul deosebita de cea latina, si, specialiment, ea este astfelu una biserică independentă de scaunul primatiale alu Strigoniului, este autorisata a-si conduce si direge trebele sale interne ea iusa-si, fora amesteculu si influenti'a altor'a, si din acésta pusetiune a sa ocupata facia cu cele-lalte biserice ale statului, se nasce individualitatea sa, a carei-a sustinere zelosa este detorint'a religiosa a ori-carui credintosu alu seu bine-sentitoriu.

De cum-va dara in cerculu bisericei uni-versale catolice sunt de a se introduce stramu-

tari corespondentorie temporului, se intielege, ca biserică gr. cat. romana, ca una biserică, care si are individualitatea sa propria, are de a introduce acele reforme, conformu organismului, ritului si dreptului seu ecclesiasticu propriu si amesu ratu disciplinei si datinelor sale proprie; insa de óre-ce tóte acestea sunt laceruri administratiunali, biserică gr. cat. romana nu pote face, si nice ca are motive ca se faca cu altii causa comună in regularea acestor reforme.

Si totu-si, cu dispretilu acestor concepte juste si contr'a pusetiunii sale indepen-dinte, basata pre dreptu, cu ocaziunea constituirei adunarei autonomice a catolicilor magari, provinc'a gr. cat. romana, fora de una consultatiune prealabile, fu indesata in anulu trecutu in cadrulu acelei constituante, si s'a chiamatu la aceea-si adunare nu ca una individualitate independinte, ci nemodilociu numai deosebitele sale diecese pre primatului si respective archiepiscopatulu de Strigoni, care nu mai are vr'u unu dreptu, neci jurisdic-tunalu, nece administrativu, a sup'r'a metropoli romane gr. cat. si acésta a fostu cauza ca romanii gr. cat. nu au potutu luă parte, eu va-tarea autonomiei loru bisericésca, la aceea adunare; éra in anulu presinte protestul romilor contra acestei procedure este cu atâtu mai evidinte, cu cătu, — tóta lumea o scie — trei diecese, cari facu si constituiescu partea intregitora a provinciei loru bisericésca neci ca alesu deputati la present'a adunare, carea si incepù activitatea, ci a alesu numai singura dieces'a oradana, pre care noi subscri-si avemu onore a o reprezentă.

Insa, fiindu ca dieces'a oradana carea,

in intielesulu cuvintelor mai susu citate ale bullei papale, este sufragana metropoliei gr. cat. romane de Fagarasii respective de Alba-Julia, ca dismembrata de catra corpulu intregu si fora concursulu universitatii bisericei metropolitane gr. cat. romane, nu pote direge actionile sale relative la biserică si nu se poate supune auctoritatii si faptelor obligatorie ale unei provincie bisericesci straine, cu atâtu mai putinu ca, prin una asemenea apucatura illegală, ar lucra contr'a sensul si ordinatiunei bullei papale, nude se dice: „et si secus super his, a quoquam, puavis auctoritate, scienter vel ignoranter, con-tigerit attentari, irritum et inane decernimus,“ subrisii ca representanti ai diecesei de Oradea-mare, folosindu-ne de ocaziunea prezenta, declarâmu cu totu respectul: ca nu potem si neci ca vom participa la acésta adunare autonomica catolica, convocata pre primatul-archiepiscopu alu Ungariei, fora invoiea si consen-sulu universitatii provinciei bisericesci gr. cat. romane, ci fiindu ca deliberatiunea a sup'r'a acestei impregiurari cade in competitint'a universitatii bisericesci gr. cat. romane, rogâmu cu totu respectul pre marit'a adunare si pre escelentisimulu ei presidinte, ca se binevoiesca a delatură pedecele, ce au sustatu pana acum in contr'a convocarei unui congressu gr. cat. romane, si a ni dă mana de ajutorul la convocarea acelui-si congressu.

Reamanendum cu onore cuvenita
Pesta 2. novembrie, 1870. Servi umili: Iustinu Popfin deputatu preuteseu, Iosifu Romanu, deputatu mirénu, Josifu Vulcanu, deputatu mirénu, din dieces'a gr. cat. de Oradea-Mare.

Austro-Ungaru. c) Bugetulu Parisului pentru instructiunea publicului.

Tragemu atentia invenitorilor nostri de dincöci a supr'a acestei foi.

In caus'a reedificarei bisericei catedrale romane greco-orientale din Aradu. *)

Ittea Sa dlu Episcopu diecesanu Procopiu Ivacicoviciu inca in anulu trecutu a emis u catra comun'a bisericësca a Aradu lui urmatöri' a hartă:

Onorata Comuna, Jubilatorii Crestini!

Cu ajutoriulu Atotpotintelui Dumnedieu s'a eșeptuit si s'a finit zidirea si esentiala parte a instructiunei interne a bisericei noastre catedrale si impreuna parochiale din Aradu. —

In urmarea dorintei si recercarii Vostre, Jubilatorii Crestini, am primit sarcina portarei de grigia pentru zidire si n'am intrelasatu a intrebuinta midilöcele potrivite pentru casigarea fondului necesariu la intreprinderea acesta, a caror resultat se cuprinde in urmator'a specificata espunere:

I. In prim'a si principala linia vine de a se privi indemnisaarea din partea vistieriei Ces. reg. militarie pentru biserica demolita; dupa acea ajutoriulu banalu din partea Magistratului localu, si venitulu bisericei, care tot la oala, aréta unu capitalu de . 43,976 fl. 58 cr.

II. In a döu'a rubrica a venitului sunt oblatele benevole ale locitorilor din Aradu cu . . . . . 6,836. fl. 6 cr.

III. Rubrica a treia este sum'a banilor incursi de la facatorii de bine afa-ra din Aradu . . . . . 4,675 fl. 6 cr.

IV. Éra rubrica a patra este venitulu din tasu purtat in bisericile din Dieces'a Aradului cu . . . . . 2,057 fl. 62 $\frac{3}{4}$ cr.

V. Si a cinc'a rubrica a venitului sunt camele din cas'a de pastrare locale, cu . . . . . 2,614 fl. 78 cr.

Sum'a totala a venitului 60,160 fl. 10 $\frac{3}{4}$ cr.

Socot'a veniturilor espuse se alatura acel sub A in 8 piese.

Socot'a erogatiunilor la edificarea, esornarea si instructiunea interna a bisericii catedrale se cuprinde in consemnarie de sub B, prin cari se aréta, ca pentru zidirea bisericii pentru sculptura, auritu, pictura, si pe alte spese diverse s'a erogatu . . . 58,991 fl. 93 $\frac{3}{4}$ cr.

Sum'a acésta a erogatiunilor detragendu-se din sum'a venitului, se aréta unu restu, care se afla in cas'a de pastrare Aradana, in suma de 1,168 fl. 17 $\frac{1}{4}$ cr.

Aducandu-vi la cunoscinta, Jubilatorii Crestini, socot'a despre zidirea bisericei noastre catedrale, postescu si me rogu, ca Onorata Comuna bisericësca se supuna censurei sale socot'a acésta reservandu pentru Archivulu comunei duplicatulu sub C. alaturat, éra originalulu sub A. si B. se mi-le retramita pentru depunere si pastrare in Archivulu diecesanu.

Jubilatorii! Multumindu-te tuturor cari ati binevoito a sprigini si ajutora zidirea bisericei noastre catedrale, si recunoscandu mil'a si daruirile marinimose a tutorilor si bineficatorilor nostri, postescu si me rogu ca darulu Domnului nostru Isusu Christosu, si dragostea lui Dumnedieu Tatalu si impreuna rea santului Duhu se fia cu voi cu toti.

Aradu. 26 februarie 1870.

*Procopiu Ivacicoviciu, m. p.
Episcopulu Aradului.*

Acésta harta publicandu se poporului coadunat in siedint'a sinodului parochiale, — se luă cu cea mai viua bucuria la cunoscinta, si sub eschiamari de „se traiésca!“ socot'a se predede comitetului parochialu spre censurare, si reportare.

Dupa eșeptuita censurare prin una comisiune emisa din partea comitetului, resultatul se comunica érasa cetatiilor Aradani in sinodul parochialu, si in urmare facu prin comitetul parochialu in numele intregei comune bisericësca urmatoriulu actu:

*) Cele lalte onorabile Redactiuni a le diarielor romane sunt rogate pentru bun'a voința de a reproduce acestu reportu in intrég'a extensiune. Comitet par. din Aradu.

„Adressa de multiamita“ catra Ilustritatea Sa, Domnulu Episcopu diecesanu alu Aradului Procopiu Ivacicoviciu in caus'a reedificarei bisericei catedrale romane greco-orientole din Aradu.

Ilustritatea Vôstre, Inaltu présentite Domnule Eoïscope Nôa prégratiosu Parinte!

Cetatiens romani ai acestui liberu regescu orasius Aradu de religiunea dreptumaritora, reprezentati prin auctoritatea legala a sinodului si comitetului parochialu, au luata cu cea mai viua bucuria cunoscinta de acele pregratiise literale ale Ilustritatei Vôstre din 29 Februarie 1870, Nr. 194 prin cari V' ati indurat a comunicata acestei comune bisericesci socota despre „nôna edificare a bisericei catedrale din Aradu“ si respective despre rezultatulu veniturilor si erogatiunilor facute din fundu monitu spre acestu sacru scopu, concordiutu pregratiisei si parintescii chvernisi a Ilustratei Vôstre!

Acésta socota dupa premersa publicare, — in siedint'a comitetului parochialu din 12 martiu a. c. sub Nr. 49 s'a datu unei comisiuni spre censurare — care comisiune in siedint'a comitetului parochialu din 13 decembre a. c. a reportat că tota perceptiunile si erogatiunile espuse si eșeptuite prin gratios'a si parintesc'a straduanta a Ilustratei Vôstre, sunt atâtu de corecta si esactu documentate, precantu numai s'a potutu presupune, si foră nici o indoieala se accepta din partea préinduratului si prébunului Parinte-Archipastorului condusu pururiá de fericeara, bunastarea si inflorirea filoru sei sufltesci, si ingrigitudo progresulu materialu — de prosperitatea scumpiei noastre maice biserice romane dreptmaritora.

Resultatulu acestui préindurare ierigiri a Ilustratei Vôstre este o noua necontestabila dovéda despre bunele si parintescile intentiuni, ce — de caudu Proni'a divina V'a adusu in medicolu devotatilor si susfletesci ai acestei Eparchie — pururiá le ati nutritu; dar eu de osebire este o eclatante fapta carei mai vertosu noi cetatiens Aradani avemu de a-i multiam succesulu edificarii nouei noastre biserice, unu succesu ajunsu prin mari si indelungate fatigie, la cari Ilustritatea Vôstra prin parintescă straduanta intru administrarea si manipularea, respective intemeiarea si sporirea fondului acestei salutarie intreprinderi destinat, a-Ti contribuitu esentialmiute; si la a carei realizare, ca unu „faptori principalu“, ca unu pré bunu Parinte si Archiereu insufletit de neccitatea edificarii celui mai maretiu si pretiosu tesauru pentru drepture creditiosi crescini, a-Ti nisuitu cu in fluitia, si ustanela neobosita, spre care astadi toti creditiosii cetatiens romani binesimitorii privescu cu mangaiare si mandria. —

Candu dara subsrisulu sinodu si comitetu parochiale, ca reprezentantia a comunei bisericesci in numele si din incredintarea tuturor devotatilor si drepture creditiosi vine a-si implini cea mai santa detorintia, a Vi aduce binemeritatulu tributu de sincera recunoscintia pentru pregratiis'a si parintesc'a ingrigire desvoltata spre ajungerea scopului dorit, nu pote intrelasă totudeodata a Vi exprime si cuiobi'sa multiamita pentru archiereesc'a binecuvantă impartasita prin susucitatole literale archipastoresei, — ascurandu-Ve, ca creditiosii bisericesei catedrale gr. or. din Aradu, pentru pururia de obligati Ilustrateli Vôstre, nici candu nu vor incetă, in acelasi edificiu dumnedieescu, a redică ferbinti rogatiuni catra ceriu, pentru intrég'a sa netate si indelung'a vietia a prébunului si gratiosului loru Parinte si Archiereu binefacatoriu!

Socotile de sub intrebare, si anume cele atinse sub A. cu 8 piese si sub B. cu 50 piese: cu umilitia fiésca avemu onore a Vile retramite acel, éra duplicatulu atinsu sub C. l'am retinutu si depusu in archivulu comunitatei bisericesci spre buna pastrare si eterna suvenire. — Cătu despre sum'a banilor remasi din amintitulu fondu, ce se afla elocata in c. ss'a de pastrare: comitetul parochialu a dispusu, a Ve roga pre Ilustritatea Vôstra pré umilitu, ca se binevoitoi acésta suma, respective libelulu cassiei de pastrare, alu resigna epitropie parochiale de aici, — avendu aceea a o primi in administrarea si manipularea sa, fiind ea insarcinata a luă acea suma si in Inventariulu averei bisericesci.

Pre langa care umilita rogare, — se recomenda gratie archipastorescu, si sarutanda sancta drépta, remanu cu cea mai profunda veneratiune.

Aradu. 26 dec. v. 1870.

Ai Ilustritatei Vôstre.

In numele devotatilor si piemilitilor credintiosi.

Din partea sinodului parochiale: Ioane Ratiu m. p. protopopulu Aradului ca presedinte. Ioane Dobosiu m. p. notariu.

Din partea comitetului parochiale: Demetru Bonciu m. p. presedinte. Petru Petroviciu, m. p. notariu.

Acésta adresa, primita in unanimitate atâtu de comitetu, cătu si de insusi sinodulu parochiale, s'a presentatului episcopu printre deputati, si s'a decis a se dă si publicitate, fiindu causa de interesu natinalu.

Din insarcinarea comitetului parochialu, Aradu, 1/13 ianuarie 1871, speditu prin:

Petriu Petroviciu,
notariul comitetului
parochialu.

Pentru nefericitii francesi.

Din Resitia-montana, cottulu Carasiului, prin R. dnu parohu Georgiu Pocrianu, ni s'a tramisu o suma de 30 fl. v. a. la carea au contribuitu:

Dnii Greg. Balanescu 3 fl. G. Pocrianu par. Jos. Balzezanu, Nic. Pocrianu si Cristof. Tadesanu, căte 2 fl. Al. Crenianu, Jos. Burlianu, Nic. Marta, P. Chirita, Const. Savescu si G. Recoceanu, căte 1 fl. Vas. Cioranu, J. Burlianu, P. Adamu, Greg. Cioranu, G. Craiovani, Vas. Balzezanu, Dem Izvernariu, Greg. Marisescu, Nic. Boulescu, Jos. Cristoi jun., J. Dobrescu si J. Cioranu, căte 50 cr. Const. Recoceanu, Vas. Brebanariu, Const. Balica si G. Perianu, căte 40 cr. Vas. Baiasiusen. P. Apostolescu, Vas. Baiasiusen. Dam. Popoviciu I. Burlianu jun. căte 30 cr. Sofr. Crasivovanu, P. Gradinariu, At. Izvernariu, Stef. Baiasius, G. Jianu jun. S. Baiasius, Nic. Crainiceanu, J. Balzezanu jun. N. Popoviciu, Jos. Pocrianu, J. Izvernariu, J. Munteanu, Il. Recoceanu si P. Izvernariu, căte 20 cr. Greg. Gagiu, Vas. Recoceanu, G. Perianu, Pav. Munteanu, C. Marisescu, Il. Balanescu, Jos. Jiasu, V. Cezanu G. Andreiu, M. Gacanovicu, Il. Jova, Jos. Jianu jun. si J. Bolduru, căte 10 cr. —

Din comun'a Temeresci, langa Fagettu, (cottulu Carasiului), prin dlu invenitoriu Vasiliu Nicorescu ni s'a tramisu o suma de 16 fl. v. a. la carea au contribuitu:

Nic. Milosiu par. V. Nicorescu inv. Jan. Dragosiu epitr. Vic. Dumescu si J. Bunda, căte 1 fl. S. Dragosiu epitr. Jan. Oprescu, si I. Jizifanescu, căte 50 cr. Dion. Jizifanescu, Est. Marcu si Mil. Lupulescu, căte 40 cr. Jos. Bunda si Part. Jizifanescu, căte 30 cr. V. Craciunescu, G. Greco. Jan. Jovanescu, J. Simedrea, J. Luca, Vic. Lupulescu, Ars. Gasparu, T. Nicorescu, Part. Nicorescu, Pantel. Dragosiu, P. Deheleu, V. Bunda, Joach. Lupulescu, P. Lazarescu, Joach. Lupulescu prop. D. Gruescu, Mil. Dragosiu, toti căte 20 cr. Part. Dragosiu As. Filiponi, Jac. Covaci. P. Moisescu, D. Lupulescu, Il. Moisescu, Jos. Lupulescu, Sám. Danco, Pav. Deheleu, Filim. Deheleu, Jos. Savu, Raveca Gaspar, An. Dragosiu, Mas. Gaspar, Ars. Dumescu, Vic. Jovanescu, J. Simedrea, I. Dragosiu, Vic. Jovanescu, D. Lupulescu, Nic. Lupulescu, Mil. Jovanescu, Jos. Dragosiu, Part. Opron, Pav. Lupulescu, Mir. Lupulescu, Sol. Tuduru, Il. Baboscu, V. Oprescu, Is. Oprescu, J. Lazaru, Il. Martinescu Leont. Marcu, Pantelem. Lautasiu, Jos. Ragozatu, Il. Nicorescu, J. Oproiu, Vic. Ursu J. Lupulescu, S. Deheleu, J. Mihai, P. Lupulescu, Jos. Jizifanescu, toti căte 10 cr. —

Din comun'a Mutnicu-mare, cottulu Carasiului, prin R. dnu parohu Io. nu Stefanovicu ni s'a tramisu o suma de 5 fl. v. a. la carea au contribuitu:

I. Stefanovicu, 1 fl. 30 cr. J. Cornianu 30 cr. P. Albai, Dem. Albai, Vic. Albai si Nic. Dragalina căte 25 cr. Nic. Gabla, Dem. Latia, N. Albai, P. Stefanica, G. Pocrianu, Vic. Cornianu, P. Cornianu, căte 20 cr. Pav. Cornianu Dem. Albai căte 15 cr. Pav. Zgrehanu, At. Latia, Ant. Farcea, J. Zidorantiu, N. Stefanica, N. Munteanu si Pavelu Stefanica, căte 10 cr. —

Acéste contribuiri facu sum'a de 51 fl. v. a. ér cu ea publicata in nrulu 2 = 111 fl. 70 cr. v. a.

Concursu

Pentru implinirea postului de adjuncetu invenitorescu din comun'a Agadiciu, protopresbiteratul Oraviti, comitatul Carasiului, impreunatu cu urmatorile emolumente: 47 fl. 25 cr. v. a.; diumetate magia de lardu; 25 lb. de sare; 12 $\frac{1}{2}$ lb. de lumini; 7 $\frac{1}{2}$ metri de grâu; 7 $\frac{1}{2}$ metri de cucurudiu; 1 jugeru si 400 li stangeni de pamant, cortelu liberu si 6 orgii de lemn. Doritorii de a ocupă acestu postu se si tramita recursurile loru instruite in sensulu statutului organicu pana in 17 ianuarie 1871 st. v. catra rss. dnu protopopu Jacobu Popoviciu in Oravita.

Agadiciu, 3 ian. 1871.

Comitetul parochialu.

Cu scirea mea:

Jacobu Popoviciu m. p.

1 - 3

protopresbiteru.

Concursu

Pentru implinirea postului de adjunctu invenitorescu in Comuna Maidanu, protopresbiteratul Oraviti, comitatul Carasiului, cu care e impreunatu unu Salariu anualu de 42 fl. v. a. in bani gata, 1/2 maja de lardu, 1/2 maja de sare, 11 $\frac{1}{2}$ lb. de lumini, 15 metri de cucurudiu, 2 orgii de lemn, 1 jugeru si 200 stangini de pamant si cortelu liberu. Doritorii de a dobandi acestu postu se-si tramita. Recursele loru instruite in sensulu statutului organicu pana in 15 Januarie a. c. st. v. catra rss. d protopopu Jacobu Popovits in O'avitia.

Maidanu, 30 dec. v. 1870.

Comitetul parochialu.

Cu scirea mea: Jac. Popoviciu, m. p.
2 - 3 protopresbiteru.

Concursu

Statuinea invenitorescu din Barra (comitatul Carasiu, protopresbiteratul Lipovei), cu léfa anuala 105 fl. v. a. 20 de metri de cucurudiu, 20 de metri de grâu, 100 lb. de lardu (clisa), 100 lb. de sare, 15 lb. de lumini, 10 stangeni de lemn, 3 jugere de pamant si cortelu liberu, — prin repausarea invenitorului de pana aci devenindu vacanta, doritorii de a dobandi sunt avisati, Recursele instruite in sensulu statutului organicu si adresato comitetului parochialu, se le asterna pana in 14 ianuarie 1871 calendarul vechiu Dlu protopresbiteru Joane Tieranu, in Lipova.

Barra, in 28 dec. v. 1870.

2 - 3 Comitetul parochialu.

Concursu

Pentru ocuparea vacantei parochii din Remetea Lunca, comitatul Carasiului, protopresbiteratul Hassiasiu, indiestrata cu emolumintele urmatorie: Una sessione de pamant; platia preotiescu de unu jugeru; de la 135 de case birulu si stol'a indatinata. Terminalu este pana in 31 Ianuarie 1871, pana candu doritorii de a dobandi acésta parochia sunt avisati recursurile loru, provediute cu etrasu de botazu, cu testimoniu despre sciintiile teologice si cvalificatiune, precum si atestatu despre portarea morala, se le tramita acestui oficiu protopopescu din Belintiu, post'a ultima Chiseteu. Cu intielegerea comitetului parochialu din Remetea-Lunca.

Belintiu, 22 decembrie 1870.

Constantin Gruiciu m.p.

3 - 3

protopresv. Hassiasiu.